

“Gouda sterker met cultuur!”

Cultuurnota Gouda 2023- 2027

Voorwoord

Gouda mag zich rijk rekenen met een veelzijdig cultureel veld, waar vele professionals en vrijwilligers zich elke dag voor inzetten. De afgelopen tweeënhalf jaar heeft de coronapandemie veel invloed gehad op cultuur in Gouda. Op culturele organisaties, van wie het uiterste is gevraagd in flexibiliteit, veerkracht en ondernemerschap. En op de inwoners van Gouda. Want de pandemie heeft ook het gemis aan culturele activiteit en kunstzinnige vorming onderstreept, niet in de laatste plaats voor de Goudse jeugd. Veel Gouwenaars zijn dan ook hopelijk extra gemotiveerd om kunst en cultuur weer volop te omarmen komende tijd. Kunst en cultuur heeft persoonlijke én maatschappelijke betekenis.

Met de viering van Gouda750 is de kracht van cultuur extra zichtbaar geworden. Dit feestjaar was zonder culturele activiteiten ondenkbaar geweest. Ik ben trots op de inzet van de cultuursector op dit vlak. Het feestjaar kwam ook op een goed moment om een steuntje in de rug te geven aan onze (cultureel) ondernemers en verenigingsleven, medewerkers in de sector hernieuwde energie te geven en vertier te bieden aan de Gouwenaar en bezoekers uit de regio en ver daarbuiten.

De betekenis van kunst en cultuur willen we de komende periode met woord en daad blijven ondersteunen. En met stevig extra middelen, beschikbaar gesteld op basis van het bestuursakkoord "Geef Gouda Door!". Met deze cultuurnota kijken we dan ook weer vooruit in en met de cultuursector. En investeren we als stad en gemeente substantieel in de ontwikkeling van het brede culturele veld, van C4 tot amateurvereniging. In cultuur met grote inhoudelijke diversiteit en een breed bereik, voor alle Gouwenaars. Daarmee geven we ook invulling aan de "Toekomstvisie Gouda 2030": een aantrekkelijke stad voor al haar inwoners en bezoekers met bloeiende culturele voorzieningen. En waarbij kunst en cultuur de verbinding tussen Gouwenaars versterkt.

Gouda wordt sterker met cultuur!

-Thierry van Vugt, wethouder Cultuur

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	3
1	De cultuurnota in 1 oogopslag	4
2	Inleiding	6
3	Visie, speerpunten en drie kernacties	8
4	Toekomstbestendige culturele infrastructuur	10
5	Groot en breed bereik van cultuur en cultuureducatie	14
6	Cultuur stimuleert sociale samenhang en welzijn	17
7	Cultuur versterkt de lokale economie	19
8	Financieel kader	21
9	Risico's	25
10	Vervolg en uitvoering	27

1 De cultuurnota in één oogopslag

In deze tabel zijn de speerpunten, opgaven en acties in één oogopslag weergegeven. Er zijn drie kernacties die bij alle opgaven een rol spelen:

1. Het opzetten van een innovatiefonds voor het brede culturele veld
Hiermee kunnen innovatieve culturele initiatieven mogelijk worden gemaakt. Er wordt extra gestuurd op culturele initiatieven die bijdragen aan cultuur voor jeugd, inclusie en diversiteit en vergroten van het publieksbereik. Het fonds is toegankelijk voor het brede culturele veld.
2. Het versterken van het culturele netwerk
Het gaat hier om het versterken van de verbindingen tussen culturele organisaties, van groot tot klein, inclusief makers en culturele zzp'ers. Hiermee maakt de Goudse cultuursector optimaal gebruik van haar kennis, ervaring en creativiteit. Ook wordt meer verbinding met maatschappelijke en zakelijke stakeholders gestimuleerd.
3. Het stimuleren van Fair Practice.
Het gaat hier om eerlijk loon naar werk. Dit is een randvoorwaarde voor een bloeiend en actief cultureel Gouda.

Daarnaast is er een aantal acties die bijdragen aan een specifiek doel. Deze staan per speerpunt weergegeven. De gemeente speelt een stimulerende en ondersteunende rol in de opgaven. Het culturele veld zelf is verantwoordelijk voor initiatief en uitvoering.

Visie:

De gemeente Gouda gaat voor een cultureel aanbod dat toekomstbestendig en inhoudelijk breed en divers is. Dat bereikbaar is voor elke inwoner van jong tot oud. Daarbij is specifiek aandacht voor de bijdrage van cultuur aan de lokale economie en sociale samenhang in de stad.

Speerpunt	Opgave	Kernactie			Specifieke acties
Toekomstbestendige infrastructuur	Ontwikkeling en herstel van het brede culturele veld	Opzetten Innovatiefonds	Versterken cultureel netwerk	Ondersteunen Fair Practice	- Actualiseren businesscase De Goudse Schouwburg - Stimuleren samenwerking ondersteunende functies
Groot en breed bereik van cultuur en cultuureducatie	Scheppen van inzicht in cultuurdeelname				Inzetten op onderzoek en kennisdeling
	Doorontwikkelen cultuureducatie binnen school				Stimuleren lange leerlijnen
	Stimuleren cultuurdeelname jeugd 12- 25 buiten school.				Koppelen cultureel netwerk aan onderwijs en jongerenwerk

	Stimuleren inclusie en diversiteit				• Het stimuleren van een divers en inclusief aanbod door: - Het delen van ervaringen en praktische werkwijzen in cultureel netwerk - Het opnemen als criterium in innovatieregeling en subsidieafspraken • Bevorderen kansengelijkheid in cultuur door: - Stimuleren aanbod en gebruik Rotterdam - Voortzetten afspraken over SROI met gesubsidieerde organisaties
Cultuur stimuleert sociale samenhang en welzijn	Stimuleren bewustwording en kennis, verduurzamen van de effecten en aansluiting op opgaven gemeente				• Uitbreiden functie Stadsprogrammeur (voorheen "Urban curator") • Koppelen met Preventieakkoord en wijk- en buurtaanpak
Cultuur stimuleert lokale economie en vestigingsklimaat	Aantrekkelijk houden van culturele voorzieningen en gemeentelijke collectie kunst in openbare ruimte.				• Verbeteren collectiebeheer Kunst in Openbare Ruimte
	Zoeken van kansen voor versterken van de economische positie van de (binnen-)stad				• Koppelen cultureel netwerk aan ondernemersnetwerk

2 Inleiding

2.1 Herijking nota

De vorige cultuurnota “Het cultureel vermogen van Gouda” loopt van 2018 tot 2023. In die nota is 5 jaar geleden een start gemaakt met het werken aan vier speerpunten:

1. Een groot bereik en brede participatie cultuur en cultuureducatie
2. Toekomstbestendige infrastructuur
3. Cultuur en economie
4. Cultuur en sociaal domein

Deze speerpunten zijn nog steeds relevant voor cultuur in Gouda. Het streven naar een groot en steeds breder bereik van cultuur is immers een blijvend belangrijk thema waar vooruitgang te boeken is. De culturele infrastructuur heeft door Corona een flinke klap gehad. De rol die cultuur kan spelen om Gouda een aantrekkelijke en sociale stad te houden en te maken kan nog verder worden vormgegeven. De speerpunten blijven dus, met een paar nieuwe accenten, de basis voor de nieuwe periode.

De actuele ontwikkelingen vragen wel om een herijking van de acties die worden ingezet op deze speerpunten. En om aanvullende investeringen om de acties kracht bij te zetten, onder andere via een nieuw instrument in de vorm van een cultureel innovatiefonds. Daarmee kan er vanaf 2023 weer volop aan gewerkt worden om ook vanuit cultuurbeleid bij te dragen aan de Toekomstvisie Gouda 2030.

2.2 Samen met culturele veld en raad

De herijking heeft plaatsgevonden in samenwerking met vele culturele partners in Gouda. De gemeenteraad is eveneens in een vroeg stadium betrokken, door een raadsmemo in november 2021, waarin de uitgangspunten voor de nieuwe cultuurnota stonden verwoord, en een werksessie in januari 2022 met de raad en de culturele sector.

Met elkaar is de balans opgemaakt: Hoe staat cultuur in Gouda ervoor? En hoe maken we het, als gemeente en cultureel veld, mogelijk dat cultuur in Gouda weer, of nog, steviger en aantrekkelijker wordt? En dat iedereen daar aan mee kan doen?

De werksessie in januari 2022 gaf een algemeen beeld van hoe cultuur en de culturele sector er in Gouda voor staan. Op een aantal thema's zijn nog verdiepende gesprekken gehouden met de sector. Het gaat daarbij om cultuur voor en door jeugd in Gouda, samenwerking binnen de Goudse culturele sector en herstel en innovatie na corona. En tot slot over cultuur en sociaal domein en inclusie. De inzichten uit deze gesprekken zijn verwerkt in de analyse en de voorgestelde acties. In het bestuursakkoord “Geef Gouda door!” (juli 2022) zijn, mede op basis van de inzichten uit dit proces, de kaders en financiële randvoorwaarden gecreëerd. In deze nota worden die verder uitgewerkt.

2.3 Terugblik afgelopen periode 2018- 2022

De afgelopen tweeënhalf jaar, ruim de helft van de looptijd van de nota, heeft corona de wereld op zijn kop gezet. Zeker voor de culturele sector was (en is) de impact van corona groot. De focus van culturele organisaties lag ook in Gouda op overleven en zo flexibel mogelijk opereren. Door de enorme inzet van culturele organisaties zelf, en ondersteuning van het Rijk en de gemeente Gouda, is de culturele sector in Gouda de afgelopen lastige jaren overeind gebleven. En hebben zij in die periode een innovatief, coronaproof aanbod georganiseerd. Door de coronacrisis heeft de sector (noch de gemeente) zich niet voor de volle 100 procent in kunnen zetten op de speerpunten uit de nota “Het cultureel vermogen van Gouda”. Ondanks dat is er tijd, energie en middelen besteed aan de speerpunten, met mooie voortgang als resultaat¹.

Een groot bereik en brede participatie cultuur en cultuureducatie

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het vergroten van het bereik van cultuurparticipatie en –educatie, onder andere door het deelnemen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Daarnaast is de functie van de Amateurkunstmakelaar in 2021 uitgebreid om het amateurkunstenveld beter te kunnen ondersteunen. In 2021 is

¹ Zie voor een uitgebreid overzicht het memo aan de gemeenteraad van 23 november 2021, <https://gouda.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/6f9a3d99-e013-44d8-808c-572af937188f>

de Urban Curator (nu onder de titel “Stadsprogrammeur”) gestart. Door de projecten van de Stadsprogrammeur zijn inwoners bij cultuur betrokken die daar anders niet mee in aanraking zouden komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het project Goudse Iconen, waar meer dan 300 Gouwenars met uiteenlopende achtergronden aan deelnamen. De Chocoladefabriek heeft zich tot laagdrempelige, drukbezochte “hotspot” ontwikkeld voor culturele en maatschappelijke activiteiten. Een toonzettend voorbeeld van diversiteit, inclusie en breed bereik.

Toekomstbestendige infrastructuur

De gemeente Gouda heeft geïnvesteerd in verduurzaming van het vastgoed, zoals de Garensponnerij en de Goudse Schouwburg. De Chocoladefabriek is met een tweede verdieping uitgebreid en biedt nu nog meer ruimte voor activiteiten met taal en verhaal, techniek en burgerschap.

Naast inkomsten uit kaartverkoop, contributie, deelnemersbijdragen en subsidies zoeken steeds meer organisaties ook samenwerking met het bedrijfsleven of betrokken inwoners. Door het opzetten van “vrienden van...”-programma’s, zakelijke sponsoring en commercieel uitbaten van de gebouwen worden extra inkomsten gegenereerd.

Tijdens de coronapandemie viel een groot deel van de inkomsten voor culturele organisaties weg. Het overeind houden van de culturele infrastructuur was een belangrijke drijfveer voor de gemeente Gouda om noodsteun te verlenen en later ook innovatieve projecten te ondersteunen om herstel en vernieuwing aan te jagen.

Cultuur en economie

In 2021 is de samenwerking “Spot on Gouda” van start gegaan, waarbij Gouda op de kaart wordt gezet voor de zakelijke dienstverlening. Afgelopen tijd is veel energie van de gemeente en de culturele sector geïnvesteerd in de voorbereiding van Gouda750. Dat zet Gouda in cultureel opzicht goed op de kaart– in eigen stad, de regio en daarbuiten. De culturele sector is vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting SBG (Samenwerkende Binnenstadsondernemers). De C4 organiseerde vanaf 2018 twee keer per jaar de Culturele Business Borrel voor de culturele sector, gecombineerd met de lokale politici en ondernemers.

Cultuur en sociaal domein

Er worden projecten en activiteiten georganiseerd die bijdragen aan het zichtbaar maken en waarderen van de Goudse diversiteit. Culturele organisaties leveren “social return on investment” door het bieden van stage- en werkplekken aan mensen die een extra zetje in de rug nodig hebben. De bibliotheek draagt met programma’s voor leesbevordering en (digitale) geletterdheid bij aan de zelfredzaamheid van Goudse inwoners.

2.4 Looptijd nota “Gouda sterker met cultuur!” 2023- 2027

Deze cultuurnota loopt van 2023 tot en met 2027. Halverwege de looptijd, in 2025, zal een tussenevaluatie plaatsvinden. Op basis hiervan kan er, waar nodig, worden bijgestuurd. Er is bewust gekozen voor een looptijd van vijf jaar. Door deze looptijd valt het einde van de nota in het tweede jaar van een nieuwe collegeperiode. Daarmee heeft het nieuwe college in 2026 de gelegenheid om in haar eerste jaar een nieuwe nota voor te bereiden.

2.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 worden de speerpunten en de kernacties toegelicht. In de hoofdstukken 4 tot en met 7 worden de speerpunten uitgewerkt. Deze hoofdstukken hebben steeds dezelfde opbouw. Per speerpunt wordt toegelicht:

- Wat het toekomstbeeld is;
- Waar we nu staan (de opgave);
- Wat we gaan doen (de acties).

In hoofdstuk 8 wordt het financiële kader voor de komende 5 jaar geschetst, met in hoofdstuk 9 een risicoparaagraaf. Tot slot wordt hoofdstuk 10 gewijd aan de uitvoering van de nota.

3 Visie, speerpunten en drie kernacties

Cultureel Gouda heeft zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld. Ook de maatschappij heeft niet stilgestaan. Zo worden de inzichten op het gebied van meedoen, diversiteit en inclusie steeds helderder. En de coronacrisis heeft grote invloed gehad op het culturele veld.

Dit vraagt om een heldere richting vanuit de gemeente. In dit hoofdstuk worden de visie en de speerpunten geformuleerd. De basis hiervoor is de nota “Het cultureel vermogen van Gouda 2018- 2022” met waar nodig een aanscherping. De belangrijkste herijking zit in de acties. Er zijn drie kernacties die bijdragen aan alle speerpunten. Deze worden in dit hoofdstuk toegelicht.

3.1 Missie, visie en rol gemeente Gouda

Missie: De gemeente Gouda staat voor de intrinsieke waarde van kunst en cultuur, de bereikbaarheid ervan en de rol die het speelt voor een sociale, leefbare en aantrekkelijke stad.

Waarom is dat belangrijk?

Gouda staat voor kunst en cultuur omdat het onmisbare schakels zijn voor een leefbare en aantrekkelijke stad. Kunst en cultuur is belangrijk voor zowel individuele inwoners als de samenleving als geheel. Kunst en cultuur zorgen voor ontspanning en ontroering, voor verdieping en inspiratie, voor kennis en kritisch vermogen, voor zingeving en persoonlijke ontwikkeling. Het draagt bij aan identiteit, participatie, kansgelijkheid en sociale samenhang. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijke stad voor inwoners en bezoekers. Alle Gouwenaars zouden daarmee in aanraking moeten kunnen komen.

Visie: De gemeente Gouda gaat voor een cultureel aanbod dat toekomstbestendig is en bereikbaar voor elke inwoner van jong tot oud. Daarbij is specifiek aandacht voor de bijdrage van cultuur aan de lokale economie en sociale samenhang in de stad.

Rol: De gemeente speelt een stimulerende en ondersteunende rol in het verwezenlijken van de visie. Het culturele veld is primair verantwoordelijk voor initiatief en uitvoering.

3.2 Speerpunten

De speerpunten zijn bedoeld om concrete stappen te kunnen zetten op de visie van de gemeente Gouda. Er zijn voor de komende periode 4 speerpunten:

1. Toekomstbestendige culturele infrastructuur

Een gezonde culturele sector met een stevig netwerk is essentieel voor een bloeiend cultureel Gouda. En om ambities op het gebied van een breed bereik en een sociale en aantrekkelijke stad waar te maken.

2. Groot en breed bereik van cultuur en cultuureducatie

Alle Gouwenaars zouden in aanraking moeten kunnen komen met kunst en cultuur. Dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Met dit speerpunt wordt gewerkt aan een divers, toegankelijk en aansprekend cultureel aanbod voor alle Gouwenaars.

3. Cultuur stimuleert sociale samenhang en welzijn

Kunst en cultuur gaan uit van de waarde van mensen en wat zij kunnen. Het deelnemen aan of bezoeken van een culturele activiteit zorgt voor echt contact tussen mensen. Daarmee is het inzetten van een cultureel project een effectief middel om sociale samenhang en welzijn van mensen te stimuleren.

4. Cultuur stimuleert de lokale economie

Kunst en cultuur dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de stad, zowel voor inwoners als bezoekers. Het genieten van een cultureel uitje wordt vaak gecombineerd met een bezoek aan lokale horeca en andere ondernemers. Dit combinatiebezoek stimuleert de lokale economie. Goede culturele voorzieningen versterken het vestigingsklimaat en de werkgelegenheid.

3.3 Drie kernacties

Drie acties vormen de kern van het Goudse cultuurbeleid in de komende periode. Zij dragen bij aan alle speerpunten. En met deze acties geeft de gemeente vorm aan haar stimulerende en ondersteunende rol. Hier worden de kernacties op hoofdlijnen toegelicht. In de hoofdstukken 4 tot en met 7 wordt, waar nodig, ingezoomd op de kernacties bij de individuele speerpunten.

Drie kernacties Gouds Cultuurbeleid

1. Het opzetten van een Innovatiefonds voor de brede Goudse culturele sector
2. Het versterken van het culturele netwerk
3. Het ondersteunen van Fair Practice

3.3.1 Opzetten Innovatiefonds brede Goudse culturele sector

Met het Innovatiefonds wordt er financiële ontwikkelruimte gecreëerd voor het brede culturele veld. Dit fonds kan worden ingezet om projectgericht nieuw cultureel aanbod en initiatieven en activiteiten te ontwikkelen. Het is de bedoeling dat deze activiteiten bijdragen aan (één van de) 4 speerpunten uit de nota.

Het Innovatiefonds wordt toegankelijk voor het brede Goudse culturele veld, van amateurvereniging tot individuele maker en professionele organisatie. En alles wat ertussenin zit. Het fonds wordt flexibel van opzet. Dit wordt gedaan door het in de vorm van een gemeentelijke regeling te gieten. Indien nodig kan er, door het aanpassen van die regeling, relatief eenvoudig worden bijgestuurd.

Het Innovatiefonds is aanvullend op bestaande lokale en landelijke fondsen, zoals bijvoorbeeld GoudApot en het Fonds voor Cultuurparticipatie. Bij het opzetten van het fonds wordt daar rekening mee gehouden.

3.3.2 Versterken cultureel netwerk

Kunst en cultuur bloeit door elkaar te inspireren. En elkaar te helpen met praktische zaken. Om de kennis, ervaring en creativiteit die in het Goudse culturele veld (en daarbuiten) aanwezig is optimaal tot zijn recht te laten komen is het van belang om het culturele netwerk te versterken. De focus zal liggen op “samen aan de slag gaan”. Het gaat daarbij zowel om inhoudelijke ontwikkeling als om het aanpakken van gedeelde belangen.

Ook hier gaat het om het brede culturele veld in Gouda. Dit hele veld vormt samen het culturele netwerk en draagt bij aan het versterken ervan. Om dit te ondersteunen trekken de gemeente, de Amateurkunstmakelaar en de Stadsprogrammeur (voorheen “Urban Curator” genaamd) gezamenlijk op. Deze ondersteuning kan meerdere vormen aannemen. Een eerste stap is het zorgen dat culturele organisaties, verenigingen en makers elkaar weer beter leren kennen. Wie zijn er? Wat doen zij? Waar zijn ze goed in? Waarin willen zij zich ontwikkelen? En waar lopen ze tegenaan?

Door één of enkele keren per jaar, afhankelijk van de behoefte, een fysieke bijeenkomst te organiseren kan worden gezorgd dat mensen elkaar ook persoonlijk leren kennen. Dit aan de hand van een concreet onderwerp waaraan direct gewerkt kan worden. Hier kunnen gerichte contacten worden gelegd om tot interessante initiatieven te komen. Deze initiatieven kunnen vervolgens worden ondersteund door het Innovatiefonds.

3.3.3 Ondersteunen van Fair Practice

De Nederlandse culturele sector kent sinds 2017 de Fair Practice code². Deze code gaat over eerlijke en duurzame arbeidsverhoudingen, essentieel voor een gezonde culturele sector. Een belangrijk aspect daarin is eerlijk loon naar werken. Culturele organisaties zijn primair zelf verantwoordelijk voor het hanteren van deze code. De gemeente zal dit de komende periode aanjagen en ondersteunen.

² <https://fairpracticecode.nl/nl>

4 Toekomstbestendige culturele infrastructuur

4.1 Toekomstbeeld

De brede culturele sector in Gouda komt weer tot bloei, van amateurgezelschap tot professionele organisatie. De aantallen bezoekers en deelnemers zijn weer op peil. De focus ligt op ontwikkeling, op interessante en inspirerende activiteiten en programmering. Er vinden activiteiten plaats waar alle Goudse inwoners iets van hun gading kunnen vinden.

Culturele organisaties weten elkaar onderling te vinden en te versterken: alle potentie in de sector wordt benut. En organisaties hebben weer een stevig personeels- en vrijwilligersbestand om alle activiteiten mogelijk te maken. Tegelijk blijven organisaties werken aan het verminderen van hun kwetsbaarheid, ook op ondersteunende taken zoals marketing en financiën.

Een toekomstbestendige sector heeft ook de ruimte om de blik weer naar buiten te keren. Men ziet kansen in samenwerking met organisaties buiten de culturele sector om hun inhoudelijke ontwikkeling en hun maatschappelijke betrokkenheid verder vorm te geven.

4.2 Waar staan we nu?

Het weer toekomstbestendig worden van de culturele infrastructuur is de grootste opgave voor de komende periode. Daar bedoelen we mee dat culturele organisaties financieel gezond zijn, zo georganiseerd dat ambities kunnen worden waargemaakt en ze blijvend kunnen werken aan hun doorontwikkeling. Het realiseren hiervan is een randvoorwaarde voor een bloeiend cultureel Gouda en alle andere culturele ambities. In haar “Hoofdlijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei” van 23 mei 2022³ schetst de staatssecretaris de situatie van de landelijke culturele sector. De situatie in Gouda sluit aan bij dat beeld.

Sector is veelzijdig, veerkrachtig én kwetsbaar

Gouda kent een veelzijdige culturele sector. Hierin zijn alle disciplines vertegenwoordigd, van podiumkunsten tot literatuur en beeldende kunst. Van grotere, professionele organisaties zoals de C4⁴, tot zelfstandig ondernemers en amateurverenigingen. Deze sector heeft de afgelopen periode veel voor zijn kiezen gekregen. Dankzij hun veerkracht en ondernemerschap, ondersteund door landelijke en Goudse steunpakketten, staat de culturele infrastructuur in Gouda nog overeind. Toch zal er de komende jaren hard gewerkt moeten worden om de effecten van de coronacrisis te boven te komen. Het gaat daarbij niet alleen om financiële of praktische effecten, maar ook om weer mentaal in een positieve spiraal te komen.

Behoeften publiek en deelnemers zijn veranderd

De behoeften en het gedrag van publiek en deelnemers zijn veranderd. Mensen plannen meer op de korte termijn en ad hoc. Het huidige beeld laat zien dat kaartverkoop vaak pas laat op gang komt en dat ook de aantallen bezoekers nog achterblijven. Het is nog te vroeg om te zeggen of dit blijvend is, maar op dit moment vraagt dit meer en andere inzet op het gebied van marketing en communicatie. Denk hierbij aan intensievere en meer “last minute” promotie van activiteiten. Het culturele aanbod zal zich moeten blijven ontwikkelen om interessant en relevant te blijven voor bezoekers en deelnemers. De huidige draagkracht van de sector, met beperkte middelen en menskracht, maakt het lastig om hier adequaat op in te spelen.

In juli 2022 is via de “Gouda denkt mee”- app een enquête onder inwoners uitgezet over het bezoek aan culturele activiteiten in Gouda⁵. Deze laat een daling zien van het bezoek aan culturele activiteiten in Gouda. Circa 20% van de respondenten bezoekt nu minder vaak een culturele activiteit dan vóór corona. 60% van deze respondenten gaf als oorzaak aan dat cultuurbezoek niet meer in hun ritme zit. Circa 70% van de respondenten gaf aan even vaak een culturele activiteit te bezoeken.

Aan deze beide groepen is de vraag gesteld wat er voor kan zorgen dat zij vaker een culturele activiteit in Gouda bezoeken. De top 3 aan antwoorden bestaat uit:

1. Als het aanbod interessanter is (45%)

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/05/23/hoofdlijnenbrief-cultuur-2022-herstel-vernieuwing-en-groei>

⁴ De Goudse Schouwburg, Museum Gouda, Cultuurhuis Garensponnerij en Bibliotheek Gouda

⁵ Er hebben 218 mensen aan deze enquête deelgenomen, dit is een gemiddelde respons. Deze enquête geeft een eerste indruk, maar is niet representatief voor de gehele bevolking, zo is de leeftijdscategorie tot 25 jaar zeer beperkt vertegenwoordigd. Ook bezoekers van buiten Gouda zijn niet opgenomen in deze enquête.

2. Meer informatie over het aanbod in Gouda (40%)
3. Goedkopere kaartjes (29%)

Financiële draagkracht en Fair Practice staat onder druk

De sector heeft fors ingeboet op zijn draagkracht. Op dit moment hebben veel culturele organisaties te maken met teruggelopen (vaak toch al beperkte) financiële reserves. Deze zijn noodgedwongen ingezet om de afgelopen periode te overleven. Er zijn, waar er sprake is van personeel, ontslagen gevallen. En er is met een minimale bezetting gedraaid om kosten te besparen. Weer opschalen naar reguliere bezetting is hard nodig, maar erg lastig vanwege de financiële risico's en het personeelstekort. Het principe van 'Fair Practice', een code waar eerlijk loon naar werk onder valt, stond altijd al onder druk in de culturele sector. De huidige ontwikkelingen versterken deze situatie nog verder. Het feestjaar Gouda750 heeft daar bovenop veel extra inzet geleverd van de sector en medewerkers.

Ook de positie van (de vele) zzp'ers in de culturele sector is kwetsbaar. Het afgelasten van vele activiteiten heeft direct effect op hun inkomsten en de steunmaatregelen voor deze groep waren zeer beperkt. Landelijk is het beeld dat veel zzp'ers de culturele sector vaarwel hebben gezegd. Het gaat hierbij vaak om specialistisch opgeleide krachten, zoals bijvoorbeeld licht- en geluidstechnici, maar bijvoorbeeld ook om vakdocenten. Daarmee wordt de situatie op de toch al krappe arbeidsmarkt nog nijpender.

Terugloop vrijwilligers

Culturele activiteiten en organisaties zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van vrijwillige inzet. Organisaties die met vrijwilligers werken hebben vaak te maken met een terugloop daarin. Enig verloop onder de vrijwilligers is normaal, maar door het stil liggen van activiteiten lukte het niet om nieuwe mensen enthousiast te maken om zich vrijwillig in te zetten. Dat maakt dat het uitvoeren van activiteiten en het inspelen op actuele ontwikkelingen onder druk staat. Dit raakt ook de professionele organisaties zoals de C4. De ontwikkeling dat vrijwilligers zich steeds meer alleen op projectbasis willen inzetten, in plaats van een langdurige verbinding aan te gaan met een organisatie, speelt hierbij ook een rol.

Cultureel netwerk is verzwakt

Tot slot geven organisaties aan dat men de afgelopen jaren door corona weinig aandacht heeft kunnen schenken aan het onderlinge culturele netwerk in Gouda en relevante relaties met andere organisaties. Organisaties stonden onder hoge druk, en waren vooral bezig met overleven. Tijd voor onderlinge contacten, inspiratie en samenwerking schiet er dan vaak bij in. Dat is zonde, want juist door samenwerking kunnen mooie initiatieven ontstaan en kan kwetsbaarheid worden verminderd. Ook de contacten met culturele organisaties in de regio en daarbuiten kunnen een impuls gebruiken.

Opgave: Om de culturele sector in Gouda toekomstbestendig te maken, moet worden geïnvesteerd in ontwikkeling en herstel van het brede culturele veld.

4.3 Wat gaan we doen?

In beginsel zijn culturele organisaties en ondernemers zelf verantwoordelijk voor initiatieven voor hun herstel en ontwikkeling. Echter, de gemeente Gouda neemt wel een stevige rol om het herstel en de ontwikkeling van de sector als geheel te bevorderen. Die gemeentelijke rol wordt ingevuld door de kernacties in deze nota.

4.3.1 Kernactie 1: Innovatiefonds brede Goudse culturele sector

Het weer op peil komen van het eigen verdienvermogen van de sector is cruciaal. Daarbij heeft het terugwinnen van het publiek en deelnemers de hoogste prioriteit. Het gaat daarbij zowel om Gouwenaars als om bezoekers. Voor het terugwinnen van publiek en deelnemers is het essentieel dat er weer geïnvesteerd kan worden in vernieuwend en interessant aanbod. Het gaat daarbij om aanbod dat iets toevoegt aan cultureel Gouda. Dat kan gaan om artistieke en inhoudelijke vernieuwing of om het opzetten van aanbod dat nieuw publiek trekt. Maar ook om het aanpassen van bestaand aanbod zodat het inclusiever wordt, het verrijken van aanbod voor jongeren en jeugdcultuur, of om het opzetten van culturele projecten met een sociale impact. Ook samenwerkingen tussen organisaties uit verschillende kunstdisciplines kunnen meerwaarde brengen en het kunstklimaat versterken. Denk bijvoorbeeld aan een combinatie van film of taal en muziek, of dans en beeldende kunst.

4.3.2 Kernactie 2: Versterken cultureel netwerk

Het versterken van het culturele netwerk draagt bij aan het ontwikkelen van interessante initiatieven die helpen bij het (weer) bereiken van publiek. Ook kennisdeling en samenwerking op het gebied van bijvoorbeeld marketing en communicatie, of andere meer praktische zaken, wordt hiermee gestimuleerd.

Initiatieven kunnen vervolgens worden ondersteund door het Innovatiefonds. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het organiseren van een (eenmalige) Uitmarkt, waarmee de sector zich weer opnieuw kan presenteren aan Gouwenars en bezoekers. Of om activiteiten die specifiek gericht zijn op de nieuwe wijk Westergouwe.

Het culturele netwerk, en het stimuleren daarvan, stopt niet bij de gemeentegrenzen. Ook daarbuiten liggen kansen voor samenwerking. Denk hierbij bijvoorbeeld aan programmering die elkaar aanvult, waarbij musea of podia in nabij gelegen gemeenten hun publiek ook attenderen op interessante activiteiten bij de “buren”. Of juist het gezamenlijk ontwikkelen van programmering en het delen van de kosten daarvan. De theaters in de Oud-Hollandse steden Dordrecht, Leiden en Gouda zijn op dit vlak een plan aan het maken. Ook tussen de musea in deze steden (en Schiedam en Delft) is steeds nauwer contact.

4.3.3 Kernactie 3: Ondersteunen van Fair Practice

De Nederlandse culturele sector kent sinds 2017 de Fair Practice code⁶. Deze code gaat over eerlijke en duurzame arbeidsverhoudingen, essentieel voor een gezonde en toekomstbestendige culturele sector. Een belangrijk aspect daarin is eerlijk loon naar werken. Culturele organisaties zijn primair zelf verantwoordelijk voor het hanteren van deze code. De gemeente kan dit wel aanjagen en ondersteunen.

In Gouda zal Fair Practice de komende periode op de volgende manier worden ingevuld:

Opnemen in prestatieafspraken culturele organisaties

De gemeente Gouda heeft subsidierelaties met 7 culturele organisaties. In het kader van deze subsidies kunnen prestatieafspraken worden gemaakt met de betreffende organisaties. Met ingang van 2023 zal het hanteren van de Fair Practice Code aan deze prestatieafspraken worden toegevoegd. En zal worden gemonitord op welke manier de culturele organisaties dit oppakken.

Criterium bij Innovatiefonds

Bij het op te zetten Innovatiefonds wordt het hanteren van de Fair Practice code een criterium. Aanvragen zullen alleen voor vergoeding in aanmerking komen als zij de Fair Practice Code hanteren.

Tegemoetkomen Museum en Schouwburg

Bij twee culturele organisaties in Gouda staat op dit moment het, door de gemeente gevraagde, ambitieniveau niet meer in verhouding met het personeelsbudget. Het gaat hier om Museum Gouda en De Goudse Schouwburg. Om Fair Practice in deze organisaties mogelijk te maken en tegelijk het ambitieniveau op peil te houden, is een uitbreiding in capaciteit noodzakelijk.

Deze organisaties zijn van wezenlijk belang voor het vestigingsklimaat in Gouda en het aantrekken van bezoekers uit Gouda en daarbuiten. Ook maatschappelijk vervullen beide organisaties een steeds belangrijker rol. Denk hierbij aan het functioneren van de schouwburg als Podium van de Stad. Daarbij wordt ook specifiek aanbod voor doelgroepen ontwikkeld en wordt aangesloten bij activiteiten in de stad zoals “Gouda bij Kaarslicht”. Of aan het opzetten van tentoonstellingen met Goudse wijken door het museum, zoals “De woonkamers in Gouda Oost”. Om deze redenen komt de gemeente Gouda beide organisaties tegemoet. Met ingang van 2023 zal er structureel extra geld worden uitgetrokken om Fair Practice bij hen te ondersteunen. Zie hoofdstuk 8 voor de financiële vertaling hiervan.

4.3.4 Specifieke actie: Actualiseren businesscase De Goudse Schouwburg

Op dit speerpunt is er ook een specifieke actie, namelijk het actualiseren van de businesscase van De Goudse Schouwburg. In 2019 heeft de gemeente, in samenwerking met De Goudse Schouwburg, besloten om een businesscase op te stellen. Het ging daarbij om diverse thema's, zoals de verbetering van de uitstraling van de publieksruimten, de verduurzaming van het gebouw, het gebrek aan adequate kantooruimte, de meerjarige onderhoudsplanung en de demarcatie van het onderhoud. In 2019 is dit proces opgestart. Een aantal knelpunten, bijvoorbeeld ten aanzien van verduurzaming, is inmiddels (deels) geadresseerd. Maar met het uitbreken van de

⁶ <https://fairpracticecode.nl/nl>

coronapandemie in 2020 is dit stil komen te liggen. Gedurende de looptijd van deze nota wordt de businesscase geactualiseerd om de (nog relevante) knelpunten op de diverse thema's op te lossen.

4.3.5 Specifieke actie: Stimuleren samenwerking ondersteunende functies

In de culturele sector zijn er naast cultureel inhoudelijke functies ook ondersteunende functies nodig om organisaties goed te laten draaien. Denk bijvoorbeeld aan financiële controllers en HR- personeel. Ook voor dit soort functies is er een krapte op de arbeidsmarkt. Binnen de Goudse culturele organisaties gaat het vaak om functies met beperkte omvang. Dat maakt het lastig om te concurreren met organisaties die grotere contracten kunnen bieden. In de komende periode zal worden gekeken of het zinvol en haalbaar is om met een aantal Goudse organisaties, te beginnen met de C4, dit soort functies te bundelen. En zo een meer concurrerende positie op de arbeidsmarkt in te nemen.

4.3.6 Gemeentelijke culturele gebouwen via het vastgoedprogramma

Een gebouw dat aansluit op de behoefte is een belangrijke factor in het goed functioneren van culturele organisaties. Ten aanzien van gebouwen die eigendom zijn van de gemeente wordt steeds gezocht naar mogelijkheden om gebouwen in relatie tot het gebruik te optimaliseren. Daarover wordt voortdurend het gesprek gevoerd. Ook in het kader van verduurzaming en toegankelijkheid wordt de komende jaren gewerkt aan het optimaliseren van het gemeentelijk vastgoed. Het betreft vaak monumentale gebouwen, en dat brengt extra uitdagingen en investeringen met zich mee om adequate stappen op het vlak van duurzaamheid en toegankelijkheid te zetten. Ook cultuurorganisaties zullen in hun bedrijfsvoering zelf stappen moeten zetten in het kader van verduurzaming.

5 Groot en breed bereik van cultuur en cultuureducatie

5.1 Toekomstbeeld

Iedere inwoner krijgt de kans om aan cultuur mee te doen en vindt iets van zijn, haar of hen behoefte daarin. Het culturele aanbod is breed en divers, verrassend en aansprekend. Of het nu gaat om taal en verhaal, beeldende kunst, dans, theater of muziek, het beoefenen of bezoeken van cultuur is voor iedereen bereikbaar. Ongeacht leeftijd, achtergrond, financiële mogelijkheden of fysieke, psychische of andere beperkingen. Inwoners van Gouda voelen zich welkom op de plekken waar cultuur wordt beoefend of getoond. En de locaties zijn zo ingericht dat zij ook daadwerkelijk toegankelijk zijn voor alle Gouwenars.

Alle Goudse kinderen krijgen een stevige basis in cultuureducatie zowel in het primair als het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Ook buiten schooltijd kunnen de kinderen en jongeren die dat willen allerlei vormen van kunst en cultuur beoefenen. Eigen initiatief wordt daarin gestimuleerd.

5.2 Waar staan we nu?

Het bereik van cultuur en cultuureducatie is een breed onderwerp. Het gaat om het deelnemen van alle Goudse inwoners aan kunst en cultuur. Het kan daarbij gaan om het bezoeken van activiteiten, maar ook om het actief beoefenen van een kunstvorm. Ten aanzien van de jeugd gaat het ook om cultuureducatie op school.

Algemeen: bereik van cultuur

Op dit moment hebben we weinig harde cijfers over de cultuurparticipatie van Gouwenars, wat hierbij enthousiasmerende factoren zijn en welke zaken de deelname juist belemmeren. Dat maakt sturen op dit speerpunt lastig.

Jeugd: Cultuureducatie op school

Cultuureducatie op school staat er in Gouda in de basis goed voor. Het bereik in het primair en voortgezet onderwijs is groot. Ook in het speciaal onderwijs worden programma's verzorgd. Er is veel betrokkenheid bij het onderwijs, de Brede School en de deelnemende culturele organisaties en professionals. Al heeft de uitvoering van de activiteiten en de ontwikkeling ervan door de coronapandemie wel een tik gehad. Een aandachtspunt blijft het stimuleren van lange leerlijnen en lessenseries om echt te bouwen aan de kunstzinnige vorming van de leerlingen.

Jeugd: Cultureel actief zijn buiten school

Buiten schooltijd signaleren culturele organisaties dat er een terugloop is in het aantal leerlingen en deelnemers wanneer er sprake is van overgangsmomenten. Bijvoorbeeld zodra zij naar het voortgezet onderwijs gaan. Het lijkt alsof de vrees voor de druk die het voortgezet onderwijs met zich meebrengt ervoor zorgt dat een deel van de buitenschoolse activiteiten wordt opgezegd. De jeugd die wel cultureel betrokken blijft is juist zeer gemotiveerd en op zoek naar meer. Dat aanbod, ruimte voor eigen initiatief en presentatiemogelijkheden is echter beperkt.

Daarnaast speelt er rond de leeftijdsgroep vanaf circa 12 jaar nog een aantal andere zaken. Voor jeugd- en jongerencultuur is de afgelopen periode relatief weinig aandacht geweest. Onder de Goudse jeugd is het gevoel dat er voor hen weinig te doen is⁷. Daarnaast is deze groep stevig geraakt door de coronamaatregelen van de afgelopen jaren. Dat heeft voor deze groep soms psychische gevolgen gehad maar zeker ook qua sociale ontwikkeling. Dit is bijvoorbeeld te merken op uitgaansavonden bij de lokale podia. Er lijkt minder verbondenheid te zijn, jeugd is niet meer gewend om uit te gaan en dit levert avonden op waar de vrijwilligers van deze podia vooral aan het handhaven zijn.

Het bereiken van de jeugd tussen circa 12 en 25 wordt door culturele organisaties als lastig ervaren. De focus van deze groep ligt op school, sport en werk, en daar komt men niet makkelijk tussen. Er is behoefte aan het delen van kennis en ervaring met en over deze groep. Het kan daarbij gaan om lokale behoeften, maar ook om (landelijk) onderzoek over jeugdcultuur en een succesvolle aanpak. Hierbij zou intensiever contact tussen onderwijs en cultuur waardevol zijn. Parallele problemen worden ook gesignaleerd rond de jongerenevenementenregeling, Gouda op de Kaart en het bereik van de GoudApot. Samen hierin optrekken biedt kansen.

⁷ <https://gouda.incijfers.nl/mosaic/wijkprofielen/jeugd-en-onderwijs>

Inclusie in de Goudse culturele sector

De inzet van de Stadsprogrammeur levert niet alleen mooie projecten op, het draagt ook bij aan het bewustwordingsproces van de brede culturele sector in Gouda. De inzet van de Stadsprogrammeur geeft ook praktische handvatten. Want om echt inclusief te zijn moet er actief en gericht worden gewerkt aan het betrekken van mensen die niet vanzelfsprekend mee (kunnen) doen met activiteiten. Alleen zeggen dat iedereen welkom is, is niet voldoende.

Culturele organisaties zijn actief bezig met het betrekken van Goudse inwoners. Van het aanpakken van laaggeletterdheid als oorzaak dat mensen niet kunnen participeren (bibliotheek/taalhuis), tot zorgen dat activiteiten, voorstellingen en tentoonstellingen goed toegankelijk zijn voor mensen met diverse beperkingen door museum en schouwburg. Ook een divers aansprekende programmering is hier essentieel. Er is in het brede culturele veld nog wel veel winst te behalen. Want veel mensen ervaren een drempel om culturele organisaties en activiteiten te bezoeken⁸.

En tegelijk ontbreken bij culturele organisaties en verenigingen soms de praktische handvatten en simpelweg de capaciteit om daar ook op in actie te kunnen komen. Met een beperkt aantal medewerkers of alleen vrijwilligers is men vaak al blij als de organisatie draaiend gehouden kan worden.

Opgave

Er zijn meerdere opgaven op dit speerpunt:

- Scheppen van inzicht in de cultuurdeelname van Gouwenaaars.
- Bevorderen van lange leerlijnen op het gebied van cultuureducatie.
- Stimuleren van cultuurdeelname van jeugd tussen 12- 25 jaar.
- Stimuleren van inclusie en diversiteit in het culturele aanbod.

5.3 Wat gaan we doen?

De kernacties “versterken cultureel netwerk” en “Innovatiefonds” spelen ook op dit speerpunt een centrale rol. Daarnaast zijn er 3 specifieke acties waar de komende jaren aan gewerkt zal worden.

5.3.1 Kernactie: koppeling netwerk cultuur, onderwijs en jongerenwerk

Jeugd 12+ buiten school

Voor de cultureel actieve groep gaat het om het stimuleren van talentontwikkeling en eigen initiatief. Voor de groep die nog minder betrokken is gaat het om kennismaken met buitenschoolse culturele activiteiten en organisaties. Uitgangspunt bij het stimuleren van initiatieven en activiteiten is dat deze door jongeren zelf, of samen met hen, tot stand komen. Aansluiten bij de belevingswereld van de jongeren die je wil bereiken is immers cruciaal om het aantrekkelijk te maken.⁹ Het kan hierbij gaan om alle culturele disciplines, van *spoken word* tot beeldende kunst en podiumkunsten of een mix daarvan.

Om dit voor elkaar te krijgen is een stevig informeel netwerk van groot belang. Het gaat daarbij om culturele organisaties en professionals onderling en uiteraard de jeugd zelf. Maar ook om aansluiting op het netwerk van VO- scholen (via CKV docenten) en het jongerenwerk. De gemeente speelt hierin een agenderende en faciliterende rol en ook hier zijn de Stadsprogrammeur en de Amateurkunstmakelaar sleutelfiguren.

In dit informele netwerk kunnen kennis en ideeën worden uitgewisseld, initiatieven worden ontwikkeld of ondersteund. Bijvoorbeeld door het geven van wat inhoudelijke of juist praktische begeleiding.

Inclusie en diversiteit

Om inclusie en diversiteit te bevorderen gaat het allereerst om verdere bewustwording en kennisdeling in het brede culturele veld. Er gebeuren al veel goede dingen, zoals het organiseren van een brede programmering en het opzetten van projecten waarbij wordt aangesloten bij specifieke behoeften van inwoners door de Stadsprogrammeur. Maar dit kan nog verder worden versterkt. Het delen van goede ervaringen en praktische

⁸ <https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/02/170929-basis-voor-cultuurparticipatie.pdf>

⁹ <https://www.lkca.nl/opinie/help-hoe-bereik-ik-jongeren-met-mijn-culturaanbod/>

werkwijzen via het culturele netwerk is een eerste stap om dat voor elkaar te krijgen. Het leggen of intensiveren van contacten met diverse groepen inwoners kan worden opgestart via het culturele netwerk, evenals het opstarten van projecten om inclusie en diversiteit te bevorderen.

5.3.2 Kernactie: Initiatieven ondersteunen door Innovatiefonds, Gouda Op de Kaart en GoudApot

Initiatieven die financiering nodig hebben kunnen een beroep doen op het Innovatiefonds. Bij de inrichting van dit fonds wordt specifiek gekeken naar de toegankelijkheid en laagdrempeligheid voor jeugdinitiatieven. Voor grotere culturele evenementen die gericht zijn op jeugd kent Gouda de regeling Gouda op de Kaart.

Waar het gaat om sociale cohesie kan er op de GoudApot een beroep worden gedaan. Ook vanuit het Rijk is er een impuls voor jongerencultuur via de regeling Samen Cultuurmaken van het Fonds voor Cultuurparticipatie, waar organisaties en professionals in het culturele of sociale domein aanvragen kunnen indienen. Daar waar er behoefte is kan er via het culturele netwerk een workshop voor het aanvragen van subsidies worden georganiseerd.

5.3.3 Specifieke acties: Inzetten op onderzoek en kennisdeling

Om te kunnen sturen op dit thema is meer inzicht nodig in de cultuurdeelname van Gouwenaaars.

Om een ontwikkeling over meerdere jaren te kunnen volgen zullen er enkele vragen aan de jaarlijkse stadsmonitor worden toegevoegd. Daarnaast zal er voor specifieke onderwerpen vaker gebruik worden gemaakt van de Gouda-denkt-mee- app. Waar nodig kan er een uitgebreider, meer representatief, onderzoek worden opgezet.

Bijvoorbeeld naar aanleiding van een specifieke vraag of behoefte uit het culturele netwerk.

5.3.4 Specifieke acties: Cultuureducatie op school blijven doorontwikkelen

De gemeente blijft lange leerlijnen in cultuureducatie stimuleren via de afspraken met Cultuurhuis Garensplannerij en de Brede School Gouda. Dit geldt zowel voor het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs en de aansluiting daartussen. Het inzetten van langduriger programma's versus ad hoc lessen is daarbij een aandachtspunt. We blijven monitoren of het speciaal onderwijs en scholen met onderwijsachterstanden voldoende worden betrokken en/of zelf inzetten op cultuureducatie. Hierbij wordt verbinding gezocht met de lokale activiteiten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs en de bijbehorende middelen.

5.3.5 Specifieke acties: Bevorderen kansengelijkheid in cultuur door Rotterdampas en SROI

De Rotterdampas is een belangrijk instrument voor het bevorderen van kansengelijkheid. Met deze pas kunnen kinderen tot 18 gratis deelnemen aan culturele cursussen zoals muziek, dans of beeldende vorming. En kunnen kinderen en volwassenen met korting culturele activiteiten bezoeken. De inzet van deze pas in Gouda heeft structureel aandacht nodig. Het gaat daarbij zowel om het stimuleren van cultureel aanbod met korting, als het gebruikmaken van de mogelijkheden voor de Goudse jeugd.

Dit doen we door afspraken op te nemen in de meerjarenafspraken met de gesubsidieerde culturele organisaties. En door de mogelijkheden van deze pas onder de aandacht te blijven brengen van het culturele netwerk.

Social Return on Investment (SROI) is ook onderdeel van de afspraken die met de culturele organisaties worden gemaakt. Hierdoor worden er stageplekken georganiseerd en werk-(ervarings)plekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

5.3.6 Het vergroten van inclusie en cultuurparticipatie wordt via andere wegen dan de cultuurnota.

Het vergroten van inclusie en cultuurparticipatie is een belangrijk deel van de cultuurnota. Maar ook via andere wegen wordt hieraan gewerkt. Via het Taalhuis en het Taalakkoord draagt de bibliotheek bij aan (digitale) geletterdheid en worden mensen in contact gebracht met taal en verhaal. Vanuit vastgoed wordt de komende jaren gewerkt aan het optimaliseren van de fysieke toegankelijkheid van de gemeentelijke (culturele) gebouwen.

6 Cultuur stimuleert sociale samenhang en welzijn

6.1 Toekomstbeeld

In wijken met weinig sociale samenhang en voor mensen die, om wat voor reden dan ook, “buiten de boot vallen” maken culturele projecten het verschil. Kunst en cultuur gaat uit van de waarde van mensen en wat zij kunnen. Het kan inzicht bieden in wat mensen met elkaar gemeen hebben in plaats van hoe ze van elkaar verschillen. Het biedt ruimte voor nieuwe perspectieven, ongehoorde stemmen en onbekende gezichten. In Gouda worden in wijken culturele projecten ingezet om meer sociale samenhang te creëren en om het welzijn van inwoners te bevorderen. Door samen te werken aan een cultureel project ontstaan er diepgaander contacten dan wanneer er, bijvoorbeeld, alleen koffie gedronken wordt. Dat zorgt ervoor dat mensen zich gehoord en gezien voelen. Op die manier kunnen moeilijke onderwerpen beter bespreekbaar worden gemaakt.

6.2 Waar staan we nu?

In 2021 is in Gouda de Stadsprogrammeur gestart, destijds nog onder de titel Urban Curator. Doel van de inzet van deze functie is het organiseren van kunst- en cultuurprojecten die bijdragen aan het vergroten van de leefbaarheid in de stad. Interessante projecten waar alle Gouwenars aan mee kunnen doen. Het gaat daarbij om participatieve, vraaggerichte projecten vóór en met de inwoners van Gouda. De Stadsprogrammeur is in dienst van Museum Gouda en organiseert voor de C4, samen met andere culturele en maatschappelijke organisaties, deze projecten in de stad. Kwadraad maatschappelijk werk is hierin een partner. Ondanks de beperkingen door coronamaatregelen is hier in korte tijd veel bereikt. Vooral het project Goudse Iconen, in het kader van Gouda 750, springt eruit. Aan dit project hebben uiteindelijk meer dan 300 Gouwenars deelgenomen, van uiteenlopende achtergronden. Er is veel werk verzet om mensen daadwerkelijk deel te kunnen laten nemen, zowel in praktisch opzicht als in kunstzinnige begeleiding. De resultaten zijn het echter meer dan waard. Voor de deelnemers levert het een gevoel van trots op, contacten die zij anders nooit hadden gelegd en betrokkenheid bij de Goudse samenleving. De wijken waar de beelden zijn geplaatst zijn andersom ook betrokken bij “hun” beeld.

Er is dus een mooie start gemaakt met dit soort projecten en het daarvoor benodigde netwerk en dat wordt de komende periode voortgezet. Tegelijkertijd is deze denk- en werkwijze nog afhankelijk van een (te) beperkt aantal mensen. Het verduurzamen van de effecten van dit soort projecten staat nog in de kinderschoenen. Op dit moment zijn ze nog niet expliciet gekoppeld aan andere gemeentelijke opgaven zoals de wijkaanpak en het stimuleren van positieve gezondheid in het Preventieakkoord. Daar liggen mogelijk wel kansen in de aanpak van maatschappelijke problematiek en het benutten of bundelen van budgetten.

Opgave

- Bredere bewustwording over wat er nodig is om dit soort projecten op te zetten
- Verder verspreiden van de kennis en kunde om dat ook daadwerkelijk te doen
- Verduurzamen van de effecten van deze projecten
- Meer aansluiting op andere opgaven vanuit de gemeente

6.3. Wat gaan we doen?

6.3.1 Kernacties: uitvoeringsbudget via Innovatiefonds, bundelen van budgetten en landelijke fondsen

Het Innovatiefonds is ook hier een financieringsbron voor projecten op het vlak van sociale samenhang en welzijn. náást landelijke financieringsbronnen zoals het Fonds voor Cultuurparticipatie en andere private fondsen. Lokaal zijn er, afhankelijk van het soort project, wellicht combinaties te maken met budgetten op het gebied van inclusie, preventie en wijkaanpak.

6.3.2 Kernacties: Kennisdeling in cultureel netwerk en verbindingen met sociaal netwerk

Met projecten zoals de Goudse Iconen is veel kennis en ervaring opgedaan met culturele activiteiten met een sterke sociale component. Via het culturele netwerk kan deze kennis en ervaring ook met andere partners worden gedeeld. Daarmee wordt de bewustwording vergroot en kunnen steeds meer partijen zich inzetten voor sociaal-culturele initiatieven. Gaandeweg worden dit soort initiatieven dan minder afhankelijk van één functie zoals de Stadsprogrammeur.

De Stadsprogrammeur heeft in de afgelopen periode ook een groot netwerk opgebouwd met maatschappelijke partners en inwoners. Door dit maatschappelijke netwerk te verbinden met het culturele netwerk ontstaat er een nieuwe voedingsbodem voor initiatieven en kunnen mensen, naar behoefte, makkelijker worden doorgeleid naar meer regulier cultureel aanbod.

6.3.3 Specifieke actie: Uitbreiding formatie Stadsprogrammeur

Om de ambities op dit speerpunt mogelijk te maken is het nodig om de formatie van de Stadsprogrammeur uit te breiden van 0,6 fte naar 0,8 fte. De projecten zijn zeer tijdsintensief en de huidige formatie is daarvoor niet toereikend.

6.3.4 Specifieke actie: verbinden met Wijk- en buurtaanpak en Preventieakkoord

De komende jaren wordt de opgave om de projecten van de Stadprogrammeur gericht in te zetten en te kijken waar dit soort projecten het meeste toegevoegde waarde hebben. Er wordt al nauw samengewerkt met Kwadraad maatschappelijk werk. In aanvulling daarop wordt er een verbinding gelegd met andere maatschappelijke opgaven van de gemeente. Denk daarbij aan de wijk- en buurtaanpak en bijvoorbeeld het Preventieakkoord. Of een samenwerking met een jeugdzorgpartner en sport in het kader van het welzijn van jongeren. Ook kan via deze weg gezamenlijk worden gekeken naar hoe de effecten van een project kunnen worden verduurzaamd, ook na afloop van de activiteiten. Bijvoorbeeld door bij de start van een project al na te denken welke vervolgmogelijkheden er zijn voor enthousiaste deelnemers.

7 Cultuur versterkt de lokale economie

7.1 Toekomstbeeld

Gouda is een aantrekkelijke stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Cultuur draagt bij aan de aantrekkelijkheid van deze stad. Inwoners van Gouda en de regio komen graag naar plekken zoals De Goudse Schouwburg, het Filmhuis en SoWhat!. Museum Gouda trekt zelfs bezoekers uit het hele land. Dat geldt ook voor de cultuurhistorische as waar, naast Museum Gouda, ook de Goudse Waag, het Stadhuis en de Sint-Janskerk toe behoren.

Deze inwoners en bezoekers genieten van hun culturele uitje en bezoeken daarnaast de lokale horeca en de vele (bijzondere) winkels en galleries in Gouda. Door dit combinatiebezoek dragen zij bij aan de lokale economie en het vestigingsklimaat. Daar waar er sprake is van leegstand wordt dit door middel van kunst en cultuur aantrekkelijk gemaakt. De gemeentelijke kunstwerken in de openbare ruimte staan er goed bij en maken de openbare ruimte nog aantrekkelijker.

7.2 Waar staan we nu?

Gouda wordt op dit moment ervaren als een aantrekkelijke stad voor inwoners en bedrijvigheid.¹⁰ Maar we moeten ons blijven vernieuwen, en het is niet vanzelfsprekend dat dit zo blijft. Niet alleen de culturele sector heeft een zware periode achter de rug, dat geldt voor heel veel sectoren. Door lockdowns en wegblijven van (buitenlandse) bezoekers heeft bijvoorbeeld ook de binnenstad alle zeilen bij moeten zetten om te overleven. Hoewel de leegstand in de binnenstad op dit moment slechts 7,4 %¹¹ is, lager dan ooit, blijft inzet en alertheid nodig om de (binnen-)stad aantrekkelijk te houden.

De culturele sector kan een belangrijke rol spelen in (het herstel van) de lokale economie, met name in de binnenstad. Uit landelijk onderzoek¹² blijkt namelijk dat mensen die een kaartje kopen voor een culturele activiteit zeker nog 2,5 keer het bedrag van dat kaartje uitgeven bij ondernemers in de stad. En culturele voorzieningen vormen een belangrijke aantrekkingskracht op vestiging van bedrijven (ook buiten de binnenstad) en kenniswerkers.

Investering in Museum Gouda en De Goudse Schouwburg noodzakelijk om aantrekkelijk te blijven

Publiekstrekkingen zoals Museum Gouda en De Goudse Schouwburg zijn essentieel voor een aantrekkelijke stad. Maar zonder investering in deze organisaties is het niet mogelijk om dezelfde hoge kwaliteit van programmering en publiekstrekkingen te handhaven. De organisaties werken namelijk met kleine (vaste) teams. Deze teams werken op dit moment regelmatig over om de huidige ambities te kunnen realiseren. Dit werd de afgelopen periode nog versterkt door de piek in activiteiten rond Gouda750 en de noodgedwongen inkrimping in personeel vanwege de coronamaatregelen. Deze situatie schuurt met de Fair Practice code en is op langere termijn onhoudbaar.

Kansen herbestemming stadhuis en ondersteuning kleinere organisaties en initiatieven

Met de herbestemming van het stadhuis en een sterkere positionering van de cultuurhistorische as liggen er kansen om de stad aantrekkelijker te maken. En ook kleinere culturele initiatieven en organisaties dragen hieraan bij. Maar zij hebben eveneens te maken met een gebrek aan middelen om te kunnen innoveren en hun aanbod goed over het voetlicht te brengen. Er ligt dus een sterke relatie tussen dit speerpunt en speerpunt 1, het ondersteunen van een toekomstbestendige, culturele infrastructuur. Een toekomstbestendige infrastructuur is een randvoorwaarde om de rol van cultuur als publiekstrekker en stimulans voor de lokale economie waar te maken.

Kansen verbeteren collectiebeheer kunst in de openbare ruimte

Een aantrekkelijke (binnen-)stad ligt niet alleen in culturele activiteiten, maar ook in de kwaliteit van de openbare ruimte die op veel plekken in Gouda wordt verrijkt door beeldende kunst. In het najaar van 2022 wordt een nieuw kunstwerk onthuld in het Zuidelijk Stationsgebied, die bezoekers op een verrassende wijze verwelkomt en de weg wijst naar de historische binnenstad.

¹⁰ In de stadspeiling van 2020 geeft 69% van de inwoners aan tevreden tot zeer tevreden te zijn met de culturele voorzieningen. Het rapportcijfer dat inwoners geven aan hun buurt als plek om te wonen is stabiel op een 7,5. De ontwikkeling van het aantal vestigingen van bedrijven vertoont sinds 2015 een duidelijk stijgende lijn. <https://gouda.incijfers.nl/mosaic/wijkprofielen>

¹¹ Leegstandsmonitor Binnenstad Gouda, maart 2022

¹² <https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2020/04/Cultuur-doet-ertoe-%C3%B3k-economisch.pdf>

Echter, in de afgelopen periode is een aantal kunstobjecten uit de gemeentelijke collectie beschadigd geraakt. De kosten voor het herstel van deze werken zijn hoog. Op dit moment ontbreken de randvoorwaarden om gedegen keuzes te maken ten aanzien van eventueel herstel van deze werken en het beheer ook op langere termijn goed in te richten.

Kansen verbinding cultureel netwerk met ondernemers in de (binnen-)stad

Als vertegenwoordiger van de culturele sector neemt de Bibliotheek Gouda op dit moment zitting in het bestuur van de Stichting Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda (SBG). Culturele organisaties in den brede hebben individuele relaties met voor hen relevante ondernemers en private fondsen. Er ligt dus al een basis voor de verbinding van het culturele netwerk met ondernemers. Er is winst te halen door het leggen van de verbinding met Gouda Ondernemt en andere ondernemersnetwerken. En waar het gaat om de versterking van de economische positie van de (binnen-)stad. Zo is bijvoorbeeld onder beeldende kunstenaars behoefte aan meer expositieruimte en exposure. Er zijn nog mogelijkheden ten aanzien van het leggen van een koppeling met ondernemers en vastgoedeigenaren die te maken hebben met leegstand. Hier liggen kansen voor de aantrekkelijkheid van de stad en de versterking van het kunstklimaat.

Opgave

Aantrekkelijk houden van culturele voorzieningen en gemeentelijke collectie kunst in openbare ruimte. Zoeken en het benutten van kansen voor het versterken van de economische positie van de (binnen-)stad door cultuur via cultureel netwerk.

7.3 Wat gaan we doen?

De rol van de gemeente Gouda is op dit speerpunt iets indirecter. Door het investeren in culturele voorzieningen wordt de gemeente Gouda aantrekkelijker om te bezoeken en zich er te vestigen, wat bijdraagt aan de lokale economie. Dit speerpunt is sterk verweven met speerpunt 1, de toekomstbestendige infrastructuur.

7.3.1 Kernacties

Door het Innovatiefonds kan de brede culturele sector bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad. Door het verder verbinden van het culturele netwerk aan het ondernemersnetwerk kunnen interessante samenwerkingen ontstaan en kan het kunstklimaat worden versterkt. Denk hierbij onder andere aan het opnieuw oppakken van de Culturele Business Borrel, die vóór corona twee keer per jaar werd georganiseerd door de C4.

Door de tegemoetkoming aan Museum Gouda en de Goudse Schouwburg op Fair Practice houden we het ambitieniveau en de aantrekkingskracht van deze organisaties in stand.

7.3.2 Specifieke actie: verbetering collectiebeheer kunst in de openbare ruimte

Ten aanzien van kunst in de openbare ruimte ligt er een specifieke actie. Door het uitvoeren van een nulmeting wordt de staat, de waarde en de betekenis van de gemeentelijke kunstcollectie in beeld gebracht. Op basis daarvan kan goed beheer worden ingericht. Waar nodig en wenselijk kan vervolgens een start worden gemaakt met herstelwerkzaamheden.

7.3.3 Herbestemming Stadhuis apart traject

Het herbestemmen van het Stadhuis en de samenhang met de cultuurhistorische as kan een grote impuls geven aan de aantrekkelijkheid en beleving van de cultuurhistorische binnenstad. Besluitvorming hierover vindt in een separaat traject plaats.

8 Financieel kader

In dit hoofdstuk worden de financiële kaders geschetst voor de looptijd van de nota. Hierin zijn zowel bestaande budgetten verwerkt als middelen die in het bestuursakkoord “Geef Gouda door!” van juni 2022 zijn opgenomen, en die in de Programmabegroting 2023- 2026 zijn verwerkt.

8.1 Extra middelen uit bestuursakkoord “Geef Gouda door!” 2023- 2026

Om de ambities op kunst en cultuur mogelijk te maken zijn er in het bestuursakkoord extra middelen opgenomen. Het gaat hier zowel om structurele als incidentele middelen.

Jaar	2023	2024	2025	2026
Structureel	-635	-635	-635	-635
Incidenteel	-150	-150	-300	

Bedragen x 1000

Daarnaast wordt in het bestuursakkoord in 2023 eenmalig een storting van 300K in de bestemmingsreserve van het cultuur- en erfgoedfonds voorgesteld voor het op te zetten Innovatiefonds. Met deze eenmalige injectie kunnen, in overleg met de raad, schommelingen in de budgetten door de deels incidentele begrotingsmiddelen worden opgevangen.

8.2 Besteding van de extra middelen

Op zowel de kernacties als op een aantal specifieke acties wordt de komende jaren extra geïnvesteerd.

Innovatiefonds

Het bestuursakkoord creëert extra financiële ruimte voor kunst en cultuur, ook breder dan het bestaande subsidielandschap. Die middelen worden hoofdzakelijk projectmatig ingezet komende jaren via een nieuw cultureel innovatiefonds. In de bestaande begroting staat structureel 55K geraamd op het budget “Cultuur- en erfgoedfonds”. Dit budget is afgelopen jaren ingezet voor (de voorbereiding van) Gouda750. De komende tijd wordt dit in lijn met het bestuursakkoord ingezet voor het Innovatiefonds. Om hier goed vorm aan te kunnen geven wordt dit uit de extra middelen uit het bestuursakkoord structureel opgehoogd tot 100K. Daarnaast worden de incidentele middelen uit het bestuursakkoord voor het fonds ingezet.

Tot slot wordt er de komende jaren een forse extra financiële impuls aan dit fonds gegeven door middel van een eenmalige storting van 300 K in de bestemmingsreserve van het cultuur- en erfgoedfonds. Dit geeft de komende jaren een robuust fonds om de ambities op de speerpunten waar te kunnen maken.

Om, na de coronapandemie, een stevige impuls te geven aan het culturele veld is het streven om het financiële zwaartepunt van het fonds in de eerste drie jaar te laten vallen. In 2023 wordt een totaalbedrag van € 300.000.- voorgesteld. Dat is opgebouwd uit € 55.000.- bestaande middelen, € 195.000.- uit het bestuursakkoord (waarvan 45.000 structureel en 150.000 incidenteel) en inzet van € 50.000.- uit de bestemmingsreserve.

Fair Practice

Fair Practice wordt opgenomen als voorwaarde in het innovatiefonds en in prestatieafspraken met de culturele organisaties waarmee een subsidierelatie bestaat. Om De Goudse Schouwburg en Museum Gouda te ondersteunen bij Fair Practice en het continueren van huidige ambitieniveau worden beide subsidies in totaal (inclusief index) structureel verhoogd met 20%.

Stadsprogrammeur

Het budget voor de formatie van de stadsprogrammeur (voorheen Urban Curator) wordt uitgebreid met € 18.000.- structureel. Hiermee kan een uitbreiding van 0,6 fte naar 0,8 fte worden gerealiseerd.

Kunst in Openbare Ruimte

Het budget voor kunst in de openbare ruimte wordt structureel opgehoogd met € 17.000.-. Het structurele budget komt daarmee op € 40.000.- per jaar. Hiermee creëren we meer ruimte om toekomstig groot onderhoud en herstel beter op te kunnen pakken. In 2023 en 2024 wordt het budget daarnaast incidenteel opgehoogd met €

25.000.-. Met deze middelen kunnen we in deze jaren een impuls geven aan het collectiebeheer, onder andere door een nulmeting en herstel van 1 of enkele werken.

Ambtelijke formatie

Om de gemeentelijke rol in de ambities uit deze nota waar te kunnen maken is uitbreiding van de ambtelijke formatie noodzakelijk. Er wordt € 80.000.- structureel ingezet voor 1 fte op junior/medior-niveau.

Over de jaren heen ziet de inzet van de extra middelen uit het bestuursakkoord er, in afgeronde bedragen, als volgt uit:

Onderwerp	Structureel/ Incidenteel/	2023	2024	2025	2026	2027
Innovatiefonds*	S	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
	I	150.000	150.000	300.000	-	-
Fair practice- Museum Gouda	S	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Fair practice- De Goudse Schouwburg	S	197.000	197.000	197.000	197.000	197.000
Uitbreiding Stadsprogrammeur	S	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Kunst in Openbare Ruimte	S	45.000	45.000	17.000	17.000	17.000
Ambtelijke formatie	S	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Nog te verdelen	S			28.000	28.000	28.000
Totaal	S	635.000	635.000	635.000	635.000	635.000
	I	150.000	150.000	300.000	0	0

*De bestemmingsreserve van 300K is niet in dit overzicht opgenomen. Hiervan wordt 50K in 2023 ingezet.

8.3 Totaaloverzicht 2023- 2027

In onderstaande tabel wordt het totaaloverzicht weergegeven voor de jaren 2023- 2027. Hierin zijn ook de middelen uit de bestaande begroting verwerkt.

Ook komende jaren blijven we werken met begrotingssubsidies aan culturele organisaties, in het bijzonder de zogenaamde 'C4' (De Goudse Schouwburg, Museum Gouda, Cultuurhuis de Garensponnerij en Bibliotheek Gouda). Deze organisaties vormen de culturele basisinfrastructuur. De betreffende subsidies worden in lijn met de huidige werkwijze toegekend via meerjarige beschikkingen.

In de tabel zijn zowel de structurele en incidentele middelen voor het realiseren van de cultuurnota benoemd. Daar waar er geen onderscheid wordt gemaakt zijn de bedragen structureel.

Regeling /subsidie/ budget		Huidig	2023 (incl index)	2024 (excl. index)	2025 (excl. index)	2026 (excl. index)	2027 (excl. index)	Opmerkingen
Innovatiefonds	Structu reel	-	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	Bundeling van middelen voor innovatie, focus jeugd, versterking sociale impact.
	Inciden teel	-	150.000	150.000	300.000	-	-	

	Totaal	-	250.000 +50.000 uit bestemmings reserve =300.000.-	250.000	400.000	100.000	100.000	
Stadspro- grammeur	Structu- reel	48.000	66.000	66.000	66.000	66.000	66.000	Extra inzet op culturele projecten met sociale impact
Bibliotheek (incl combinatiefunc- tie)	Structu- reel	2.079.355	2.126.628	2.126.628	2.126.628	2.126.628	2.126.628	Aanpak laag- geletterdheid loopt via onderwijs
Cultuurhuis Garensponnerij (incl amateurkunst- makelaar)		1.057.358	1.080.780	1.080.780	1.080.780	1.080.780	1.080.780	
Museum Gouda		1.424.885	1.709.862	1.709.862	1.709.862	1.709.862	1.709.862	Tegemoet- koming Fair Practice
De Goudse Schouwburg		1.120.089	1.344.107	1.344.107	1.344.107	1.344.107	1.344.107	Tegemoet- koming Fair Practice
Kunst in Openbare Ruimte	S	23.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	Verbetering collectiebeheer
	I	-	27.000	27.000	-	-	-	
	Tot aal	23.000	67.000	67.000	40.000	40.000	40.000	
Jeugd- theaterhuis		86.448	88.436	88.436	88.436	88.436	88.436	
Firma van Drie		20.974	21.456	21.456	21.456	21.456	21.456	
Lokale omroep		48.211	48.211	48.211	48.211	48.211	48.211	Budget jaarlijks vastgesteld op basis van landelijk richtsnoer- bedrag en aantal wooneenheden in Gouda

Toelichting:

De gehanteerde index is 2,3%. Dit is de prijsindex van het CBS voor overheidsconsumptie. In de begroting van de gemeente Gouda wordt dit overgenomen als prijsindex voor de lasten van de gemeente, inclusief de subsidies.

In het totaaloverzicht zitten ook middelen uit de Rijksregeling Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur. Het betreft hier de genoemde combinatiefuncties en een deel van de financiering voor de amateurkunstmakelaar en de Stadsprogrammeur. Het Rijk heeft al aangegeven dat deze regeling zal worden voortgezet, wellicht met een aanscherping in de eisen van de regeling. Er wordt geen effect verwacht op het inzetten van de middelen voor de genoemde functies.

9 Risico's

De beleidskeuzes in deze nota zijn gemaakt op basis van de situatie medio 2022. Zoals we afgelopen jaren hebben gezien, kunnen maatschappelijke ontwikkelingen een nadelig effect hebben op het realiseren van het geschetste toekomstbeeld en nopen tot aanpassingen. De komende periode worden de volgende risico's voorzien.

Situatie rondom Covid- 19 blijft nog onzeker

Eind maart 2022 zijn de laatste coronamaatregelen die van toepassing waren op de culturele sector opgeheven. Hoewel de besmettingen richting de zomerperiode weer oplopen heeft het Rijk nog geen aanleiding gezien om opnieuw maatregelen in te voeren. Echter, de afgelopen jaren bleek het najaar een cruciale periode. Mochten er opnieuw maatregelen worden getroffen, dan kan dat groot effect hebben op de culturele sector.

Inflatie in 2022 hoog, toekomst onzeker

De inflatie is in 2022 sterk gestegen. Het is nog onzeker hoe zich dit de komende jaren zal ontwikkelen. Ook culturele organisaties hebben te maken met kostenstijgingen. Deels zal dit aan de bezoeker of deelnemer worden doorbelast. Echter, om activiteiten voor een breed publiek aantrekkelijk en toegankelijk te houden kan dit niet onbeperkt. Dit betekent dat organisaties financieel verder onder druk kunnen komen te staan.

Daar waar er sprake is van een subsidierelatie wordt er weliswaar een index toegepast, maar op dit moment houdt deze CBS- index geen gelijke tred met de daadwerkelijke kostenstijgingen.

Stijging energiekosten op de langere termijn onvoorspelbaar

Onderdeel van de inflatie zijn de stijgende energiekosten. Deze zijn in sommige gevallen meer dan verdubbeld. Aangezien een aantal culturele organisaties en activiteiten in monumentale panden is gehuisvest, die niet optimaal zijn geïsoleerd, wordt dit extra voelbaar.

In juni 2022 is hierover, naar aanleiding van het verplicht voortijdig beëindigen van het contract met Gazprom, een memo (nr 6250) naar de gemeenteraad gestuurd. Hierin staat opgenomen dat een eventuele compensatie voor huurders van gemeentelijk vastgoed, die een subsidierelatie hebben met de gemeente, onderdeel wordt van de subsidiegesprekken met de gemeente.

Ongunstige ontwikkelingen personeelstekort culturele sector

Het personeelstekort laat zich ook in de culturele sector voelen. Omdat de arbeidsvoorwaarden in deze sector vaak relatief ongunstig zijn wordt het steeds lastiger om vacatures te vervullen. Gekwalificeerd personeel kan vaak immers ook in andere sectoren aan de slag. Met de inzet op Fair Practice wordt hier weliswaar een goede stap in gezet, maar het is nog onzeker of dit voldoende is om de personele bezetting op adequaat niveau te houden.

Beheersmaatregelen- vinger aan de pols

Gedurende de looptijd van de nota blijven we in gesprek met de brede culturele sector en de gesubsidieerde organisaties. In 2025 staat er een evaluatie van de nota gepland. Aan de hand daarvan en de landelijke ontwikkelingen zal worden bekeken of, en zo ja hoe, het beleid moet worden bijgesteld.

Indien nodig zijn dit de mogelijke eerste oplossingsrichtingen:

Probleem	Beheersmaatregel
Blijvende discrepantie tussen index en inflatie	Naar beneden bijstellen prestatieafspraken gesubsidieerde organisaties
Aanhoudende stijging energiekosten	Betrekken bij gesprekken tussen gemeente en gesubsidieerde organisaties. Eventueel (deels) compenseren en/of naar beneden bijstellen prestatieafspraken gesubsidieerde organisaties.
Verlies van inkomen door coronamaatregelen	Inzet (deel van) het Innovatiefonds voor corona-noodsteun
Blijvend ernstig ongunstige ontwikkelingen personeelstekort	Naar beneden bijstellen prestatieafspraken gesubsidieerde organisaties

Afhankelijk van de ernst van de situatie, de financiële positie van de gemeente en de juridische mogelijkheden (ten aanzien van staatssteun) kan er ook een voorstel aan de raad worden gedaan tot het beschikbaar stellen van aanvullende middelen.

10 Vervolg en uitvoering

2022

Laatste kwartaal 2022: Beoordeling subsidieaanvragen en opstellen meerjarenbeschikkingen

Op 1 november is de herziene deadline voor het indienen van de subsidieaanvragen en meerjarenplannen. Het gaat hierbij om de gesubsidieerde culturele organisaties en de inzet van de Amateurlustmakelaar en de Stadsprogrammeur als sleutelfiguren. Indien de nota eind september 2022 door de raad wordt vastgesteld, zal het najaar van 2022 in het teken staan van het vertalen van de nota naar meerjarenafspraken voor 2023- 2027.

Hierin worden in ieder geval afspraken opgenomen over:

- Het bereik van de activiteiten en programmering
- Fair practice
- Acties en rapportage over inclusie en diversiteit

De werving van een extra medewerker kunst & cultuur zal worden opgestart.

2023 en 2024: opstarten en uitvoeren beleid

Opzetten Innovatiefonds

In het eerste kwartaal van 2023 wordt de regeling voor het Innovatiefonds opgesteld. Met het opzetten worden de ervaringen met de lokale innovatieregeling in het kader van coronasteun meegenomen. In het tweede kwartaal vindt een eerste subsidieronde van het fonds plaats.

Versterking cultureel netwerk

In het eerste kwartaal van 2023 wordt gestart met het versterken van het culturele netwerk door het organiseren van een bijeenkomst over het Innovatiefonds.

Ten aanzien van de versterking van het culturele netwerk wordt ieder jaar een globaal jaarplan opgesteld aan de hand van de thema's en behoeften die spelen in het culturele veld. Daarbij is in ieder geval aandacht voor onderwerpen als 12+ jeugd en diversiteit en inclusie.

Start verbetering collectiebeheer Kunst in Openbare Ruimte

In het tweede kwartaal van 2023 wordt een start gemaakt met de verbetering van het collectiebeheer van kunst in de openbare ruimte. Aan de hand van een uit te voeren nulmeting wordt de collectie in beeld gebracht, zowel de staat van onderhoud als de betekenis van het kunstwerk voor de collectie en de stad. Op basis daarvan kan er vervolgens een keuze worden gemaakt over onderhoud en herstel.

Actualiseren businesscase Schouwburg

In deze periode wordt de businesscase van De Goudse Schouwburg geactualiseerd.

2025: tussenevaluatie

Halverwege de looptijd van deze nota wordt er een (kwalitatieve) tussenevaluatie uitgevoerd. Doel van de evaluatie is om te kijken de ervaringen met de maatregelen op de toekomstbestendigheid van het culturele veld, de inhoudelijke ontwikkelingen die het Innovatiefonds in gang zet, de ervaringen met het culturele netwerk en de stand van zaken ten aanzien van het collectiebeheer Kunst in Openbare Ruimte.

2026 en 2027: bijstellen en voorbereiden nieuwe periode

In 2026 kan het beleid waar nodig worden bijgesteld aan de hand van de tussenevaluatie. En kan, na vorming van een dan nieuwe raad en college, een start worden gemaakt met het voorbereiden op een nieuwe nota. Het laatste jaar van de looptijd van deze nota staat in het teken van het opstellen van een nieuwe cultuurnota voor de periode 2028- 2031. Om te zorgen dat de reguliere subsidie-termijnen kunnen worden aangehouden is het streven om een nieuwe nota in het tweede kwartaal van 2027 vast te stellen.